

Освітній напрям

«Дитина в природному довкіллі»

Витяг із Базового компонента дошкільної освіти

Природничо-екологічна компетентність — це здатність дитини до доцільної поведінки в різних життєвих ситуаціях, що ґрунтується на емоційно-ціннісному ставленні до природи, знаннях її законів та формується у просторі пізнавальної, дослідницької, трудової, ігрової діяльності.

Емоційно-ціннісне ставлення:

- Виявляє інтерес до пізнання природи рідного краю, близького оточення, своєї держави України, цікавиться об'єктами і явищами планети Земля і видимих об'єктів Космосу.
- Емоційно реагує на природне довкілля; демонструє повагу до різних форм життя; позитивно реагує на ситуації взаємодії з різними об'єктами природи.
- Виявляє інтерес і готовність до діяльності, що забезпечує пізнання природи і формування навичок доцільної поведінки.

Сформованість знань:

- Має загальні уявлення про природу планети Земля і Всесвіту; розуміє, що Земля є частиною Космосу, а всі його об'єкти (зорі, планети, комети, метеорити тощо) знаходяться дуже далеко;
- Володіє елементарними уявленнями про дослідження Космосу людиною; знає, що на планеті Земля є неживі і живі об'єкти природи; усвідомлює зв'язки між рослинами і тваринами, їхні функції в природі;
- Встановлює залежність об'єктів природи від екологічних факторів; розуміє особливості та умови розвитку рослин (фази розвитку, екологічні фактори, поживність ґрунту, догляд), існування тварин (стадії розвитку, залежність від середовища існування, реакції на сезонні зміни);
- Усвідомлює поділ рослин і тварин на групи; знає, що с дикорослі і культурні рослини; дикі, свійські тварини; знає

правила поведінки з ними; володіє знаннями про основні властивості неживих об'єктів природи (повітря, вода, пісок, глина, каміння), які може виявляти під час елементарних дослідів; усвідомлює значення назв-характеристик окремих властивостей об'єктів та фізичних явищ навколишнього світу (твердість, м'якість, сипучість, в'язкість, плавучість, розчинність; швидкість, напрямок тощо);

- Володіє назвами штучних матеріалів, виготовлених людиною із природної сировини (метал, гума, тканина, пластик, папір тощо); знає ознаки пір року і явищ природи.
- Усвідомлює, що життя людини неможливе без природи; обізнана з позитивним і негативним впливом людини на природне довкілля, проблемами довкілля, насамперед змінами клімату, і необхідністю заощаджувати енергію, воду, сортувати сміття тощо у повсякденному житті і має первинні навички такої поведінки; свідомо використовує знання про природу в різних видах діяльності та життєвих ситуаціях;
- Орієнтується в діяльності людини, спрямованій на збереження, відтворення й охорону природи.

Навички:

- Дитина виявляє здатність спостерігати за природними об'єктами та явищами планети Земля та видимими об'єктами Космосу; спроможна класифікувати та групувати природні об'єкти рослинного й тваринного світу за характерними ознаками; здатна самотійно чи з незначною допомогою дорослого проводити нескладні досліди з пізнання властивостей об'єктів природи, спостерігати за явищами природи та помічати зміни у стані природи й погоди, оцінювати метеорологічні явища(температура повітря, вітер, опади тощо); здатна до адекватної поведінки на основі оцінки природних явищ та стану погоди.
- Здатна з допомогою дорослого вирощувати рослини, доглядати за домашніми улюбленцями та піклуватись про них; демонструє дотримання правил природодоцільної поведінки, навички бережливого ставлення до ресурсів;

відгукується на пропозиції дорослого зберігати й покращувати природне довкілля чи надавати допомогу живим об'єктам природи.

Навички, орієнтовані на сталий розвиток

- Виявляються у сформованості в дітей початкових уявлень про сталі дії і поведінку, усвідомленні необхідності збереження ресурсів планети й особистої причетності до цього; розвиненості — ефективних звичок соціальної поведінки, економного споживання ресурсів та збереження природи.

Емоційно-ціннісне ставлення:

- Дитина мотивована на цінності сталого розвитку (дружні стосунки між людьми, раціональне використання природних ресурсів тощо).
- Виявляє небайдужість до природоохоронної діяльності дорослих, бажання брати участь у проведенні заходів, спрямованих на підтримку цінностей сталого розвитку.
- Виявляє дружнє ставлення до близьких і знайомих, що проявляється у дотриманні мовленнєвого етикету, наданні допомоги тим, хто її потребує, тощо.

Сформованість знань:

- Має початкові уявлення про дії та поведінку, орієнтовані на сталий розвиток, в екологічній, економічній та соціальній сферах повсякденного життя;
- Знає про необхідність зменшення марних витрат сировини й кількості відходів.
- Знає і називає різні формули звернення, вітання, подяки і вміє обирати одну з них у залежності від ситуації спілкування.
- Співвідносить жести з добрими словами.

Навички:

- Може пояснити на елементарному рівні необхідність сталого способу власного життя, свідомо обирає дії, спрямовані на зміцнення власного здоров'я, виявляє відчуття особистої причетності до збереження ресурсів планети і власної країни.

- Здатна пояснити, що потрібно економно витратити воду, папір, електроенергію, як це пов'язано зі збереженням лісових, водних запасів планети, клімату; демонструє навички розумного споживання енергії, паперу та води.
- Здатна не лише усвідомлювати важливість правил у суспільному житті, смисл конкретного правила, а й уміти пояснити іншому, чому варто вчиняти так, а не інакше.
- Володіє і доречно вживає слова із широкої палітри мовних формул, необхідних для обслуговування різних ситуацій (вітальні слова, слова-звертання, прохання чи пропозиція допомоги, дякування, вибачення тощо); виявляє доброзичливе ставлення до людей, які її оточують, намагається підтримувати дружні стосунки з дітьми.

Участь батьків

- Залучення батьків у процес формування у дитини природничо-екологічної компетентності та навичок, орієнтованих на сталий розвиток, може полягати у:
  - формуванні у дитини поняття про себе як про мешканця планети Земля, від якого також залежить життя всього живого;
  - виявленні власної обізнаності та в ознайомленні дитини та інших членів родини з інформацією про те, як зберігають природні ресурси та дбають про довкілля в нашій країні та інших країнах світу;
  - наданні дитині власного прикладу відповідальності, розумової і виваженої поведінки щодо збереження ресурсів у повсякденному житті родини та розв'язання екологічних проблем власної громади;
  - активної власної участі та участі дитини в акціях, спрямованих на благоустрій території та збереження довкілля у власній громаді чи місцевості: висаджування рослин, звільненні території від засмічення, підтримуванні чистоти вулиць і власного приміщення;
  - формуванні у різний спосіб уявлень про екологічні проблеми свого міста, селища.